

PRZEKAZYWANIE DANYCH DO PAŃSTW TRZECICH

WYKŁAD 7
STUDIA STACJONARNE PRAWA

lukasz.gozdziaszek@uwr.edu.pl
www.gozdziaszek.pl
www.facebook.com/gozdziaszek
BLOG: www.prawo-internetu.pl

dr Łukasz Goździaszek

Art. 44 RODO. Ogólna zasada przekazywania

Przekazanie danych osobowych, które są przetwarzane lub mają być przetwarzane po przekazaniu **do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej**, następuje tylko, gdy - z zastrzeżeniem innych przepisów niniejszego rozporządzenia - administrator i podmiot przetwarzający spełnią warunki określone w niniejszym rozdziale, w tym warunki dalszego przekazania danych z państwa trzeciego lub przez organizację międzynarodową do innego państwa trzeciego lub innej organizacji międzynarodowej. Wszystkie przepisy niniejszego rozdziału należy stosować z myślą o zapewnieniu, by nie został naruszony stopień ochrony osób fizycznych zagwarantowany w niniejszym rozporządzeniu.

TRZY MECHANIZMY

1. W oparciu o art. 45 RODO, czyli w oparciu o decyzję Komisji Europejskiej
2. W oparciu o art. 46-47 RODO, czyli w oparciu o odpowiednie zabezpieczenia
3. W oparciu o art. 49 RODO, czyli wyjątkowe sytuacje

Art. 45 RODO. Przekazywanie na podstawie decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony

1. Przekazanie danych osobowych do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej może nastąpić, **gdy Komisja stwierdzi, że to państwo trzecie, terytorium lub określony sektor lub określone sektory w tym państwie trzecim lub dana organizacja międzynarodowa zapewniają odpowiedni stopień ochrony.** Takie przekazanie **nie wymaga specjalnego zezwolenia.**

2. Oceniając, czy stopień ochrony jest odpowiedni, Komisja uwzględnia w szczególności następujące elementy:

a) praworządność, poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności, odpowiednie ustawodawstwo - zarówno ogólne, jak i sektorowe - w tym w dziedzinie bezpieczeństwa publicznego, obrony, bezpieczeństwa narodowego i prawa karnego oraz dostępu organów publicznych do danych osobowych, a także wdrażanie takiego ustawodawstwa, zasady ochrony danych osobowych, zasady dotyczące wykonywania zawodu, środki bezpieczeństwa, w tym zasady dalszego przekazywania danych osobowych do kolejnego państwa trzeciego lub innej organizacji międzynarodowej, których przestrzega się w tym państwie lub w organizacji międzynarodowej, orzecznictwo, a także istnienie skutecznych i egzekwowalnych praw osób, których dane dotyczą, oraz prawa osób, których dane osobowe są przekazywane, do skutecznych administracyjnych i sądowych środków zaskarżenia;

b) istnienie i skuteczne działanie co najmniej jednego niezależnego organu nadzorczego w państwie trzecim lub w stosunku do organizacji międzynarodowej, mającego obowiązek zapewniać i egzekwować przestrzeganie przepisów o ochronie danych - w tym posiadające odpowiednie uprawnienia do egzekwowania przestrzegania przepisów - pomagać i doradzać osobom, których dane dotyczą, w toku wykonywania przysługujących im praw, a także współpracować z organami nadzorczymi państw członkowskich; oraz

c) międzynarodowe zobowiązania zaciągnięte przez dane państwo trzecie lub daną organizację międzynarodową lub inne obowiązki wynikające z prawnie wiążących konwencji lub instrumentów oraz z udziału w systemach wielostronnych lub regionalnych, w szczególności w dziedzinie ochrony danych osobowych.

3. Po dokonaniu oceny, czy stopień ochrony jest odpowiedni, Komisja może w drodze aktu wykonawczego przyjąć decyzję stwierdzającą, że państwo trzecie, terytorium lub określony sektor lub określone sektory w tym państwie trzecim lub organizacja międzynarodowa zapewniają odpowiedni stopień ochrony w rozumieniu ust. 2 niniejszego artykułu. W akcie wykonawczym przewiduje się mechanizm okresowego przeglądu - przynajmniej raz na cztery lata - podczas którego uwzględnia się wszelkie mające znaczenie zmiany w państwie trzecim lub organizacji międzynarodowej. W akcie wykonawczym zostaje określony terytorialny i sektorowy zakres jego zastosowania, a gdy ma to zastosowanie wskazany zostaje organ nadzorczy lub organy nadzorcze, o których mowa w ust. 2 lit. b) niniejszego artykułu. Akt wykonawczy zostaje przyjęty zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 93 ust. 2.

4. Komisja na bieżąco monitoruje zmiany w państwach trzecich i organizacjach międzynarodowych mogące wpłynąć na obowiązywanie decyzji przyjętych na mocy ust. 3 niniejszego artykułu oraz decyzji przyjętych na podstawie art. 25 ust. 6 dyrektywy 95/46/WE.

5. Jeżeli dostępne informacje na to wskazują, w szczególności po przeglądzie, o którym mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, Komisja przyjmuje decyzję stwierdzającą, że państwo trzecie - lub terytorium lub jeden lub więcej określonych sektorów w tym państwie trzecim - lub organizacja międzynarodowa przestały zapewniać odpowiedni stopień ochrony w rozumieniu ust. 2 niniejszego artykułu, i w niezbędnym zakresie uchyla, zmienia lub zawiesza decyzję, o której mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, w drodze aktów wykonawczych bez mocy wstecznej. Te akty wykonawcze są przyjmowane zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 93 ust. 2.

W należycie uzasadnionych, szczególnie pilnych przypadkach Komisja przyjmuje zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 93 ust. 3 akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie.

6. Komisja podejmuje konsultacje z państwem trzecim lub organizacją międzynarodową w celu zaradzenia sytuacji będącej przyczyną decyzji przyjętej na mocy ust. 5.

7. Decyzja przyjęta na mocy ust. 5 niniejszego artykułu pozostaje bez uszczerbku dla przekazywania danych osobowych do danego państwa trzeciego, terytorium lub określonego sektora lub określonych sektorów w tym państwie trzecim lub do danej organizacji międzynarodowej na mocy art. 46-49.

8. Komisja publikuje w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i na swojej stronie internetowej wykaz państw trzecich, terytoriów i określonych sektorów w państwie trzecim oraz organizacji międzynarodowych, co do których przyjęła decyzję stwierdzającą odpowiedni stopień ochrony lub jego brak.

9. Decyzje przyjęte przez Komisję na mocy art. 25 ust. 6 dyrektywy 95/46/WE pozostają w mocy do czasu ich zmiany, zastąpienia lub uchylenia decyzją Komisji przyjętą zgodnie z ust. 3 lub 5 niniejszego artykułu.

Przykładowe decyzje stwierdzające odpowiedni stopień ochrony

Wielka Brytania

Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2021/1772 z dnia 28 czerwca 2021 r. na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679, stwierdzająca odpowiedni stopień ochrony danych osobowych przez Zjednoczone Królestwo (Dz.Urz. UE L 360 z 11.10.2021, s. 1-68)

Japonia

Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2019/419 z dnia 23 stycznia 2019 r. na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679, stwierdzająca odpowiedni stopień ochrony danych osobowych przez Japonię na mocy ustawy o ochronie informacji osobowych (Dz.Urz. UE L 76 z 19.3.2019, s. 1-58)

Szwajcaria

Decyzja Komisji z dnia 26 lipca 2000 r. na mocy dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie właściwej ochrony danych osobowych w Szwajcarii (Dz.Urz. UE L 215 z 25.8.2000, s. 1-3, wyd. PL r. 16 t. 001 s. 116-118)

Przykładowe decyzje stwierdzające odpowiedni stopień ochrony

USA

Safe Harbour - Decyzja Komisji z dnia 26 lipca 2000 r. przyjęta na mocy dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, w sprawie adekwatności ochrony przewidzianej przez zasady ochrony prywatności w ramach bezpiecznej przystani oraz przez odnoszące się do nich najczęściej zadawane pytania, wydane przez Departament Handlu USA (Dz.Urz. UE L 215 z 25.8.2000, s. 7-47, wyd. PL r. 16, t. 001, s. 119-160)

Uchylenie powyższego: Wyrok TSUE z dnia 6 października 2015 r., Maximillian Schrems przeciwko Data Protection Commissioner (C-362/14, tzw. Schrems I)

Privacy Shield - Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2016/1250 z dnia 12 lipca 2016 r. przyjęta na mocy dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, w sprawie adekwatności ochrony zapewnianej przez Tarczę Prywatności UE-USA (Dz.Urz. UE L 207 z 1.8.2016, s. 1-112)

Uchylenie powyższego: Wyrok TSUE z dnia 16 lipca 2020 r., Data Protection Commissioner przeciwko Facebook Ireland Ltd i Maximillian Schrems, (C-311/18, tzw. Schrems II)

EU-USA Data Privacy Framework

https://commission.europa.eu/document/e5a39b3c-6e7c-4c89-9dc7-016d719e3d12_en

Art. 46 RODO. Przekazywanie z zastrzeżeniem odpowiednich zabezpieczeń

1. W razie braku decyzji na mocy art. 45 ust. 3 administrator lub podmiot przetwarzający mogą przekazać dane osobowe do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej wyłącznie, gdy zapewnią **odpowiednie zabezpieczenia**, i pod warunkiem, że obowiązują egzekwowalne prawa osób, których dane dotyczą, i skuteczne środki ochrony prawnej.

2. Odpowiednie zabezpieczenia, o których mowa w ust. 1, można zapewnić - bez konieczności uzyskania specjalnego zezwolenia ze strony organu nadzorczego - za pomocą:

- a)** prawnie **wiążącego i egzekwowalnego instrumentu** między organami lub podmiotami publicznymi;
- b)** **wiążących reguł korporacyjnych** zgodnie z art. 47;
- c)** **standardowych klauzul ochrony danych** przyjętych przez Komisję zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 93 ust. 2;
- d)** standardowych klauzul ochrony danych przyjętych przez organ nadzorczy i zatwierdzonych przez Komisję zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 93 ust. 2;
- e)** zatwierdzonego **kodeksu postępowania zgodnie z art. 40 wraz z wiążącymi i egzekwowalnymi zobowiązaniami** administratora lub podmiotu przetwarzającego w państwie trzecim do stosowania odpowiednich zabezpieczeń, w tym w odniesieniu do praw osób, których dane dotyczą; lub
- f)** zatwierdzonego **mechanizmu certyfikacji** zgodnie z art. 42 wraz z wiążącymi i egzekwowalnymi zobowiązaniami administratora lub podmiotu przetwarzającego w państwie trzecim do stosowania odpowiednich zabezpieczeń, w tym w odniesieniu do praw osób, których dane dotyczą.

3. Pod warunkiem uzyskania zezwolenia właściwego organu nadzorczego odpowiednie zabezpieczenia, o których mowa w ust. 1, można także zapewnić w szczególności za pomocą:

- a)** **klauzul umownych między administratorem lub podmiotem przetwarzającym** a administratorem, podmiotem przetwarzającym lub odbiorcą danych osobowych w państwie trzecim lub organizacji międzynarodowej; lub
- b)** **postanowień uzgodnień administracyjnych** między organami lub podmiotami publicznymi, w których przewidziane będą egzekwowalne i skuteczne prawa osób, których dane dotyczą.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, organ nadzorczy stosuje mechanizm spójności, o którym mowa w art. 63.

5. Zezwolenia wydane przez państwo członkowskie lub organ nadzorczy na podstawie art. 26 ust. 2 dyrektywy 95/46/WE zachowują ważność do czasu ich zmiany, zastąpienia lub uchylecia w razie potrzeby przez ten organ. Decyzje przyjęte przez Komisję na mocy art. 26 ust. 4 dyrektywy 95/46/WE pozostają w mocy do czasu ich zmiany, zastąpienia lub uchylecia w razie potrzeby decyzją Komisji przyjętą zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu.

STANDARDOWE KLAUZULE OCHRONY DANYCH

Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2021/914 z dnia 4 czerwca 2021 r. w sprawie **standardowych klauzul umownych** dotyczących przekazywania danych osobowych do państw trzecich na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 (Dz.Urz. UE L 199 z 7.6.2021, s. 31-61)

Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2021/915 z dnia 4 czerwca 2021 r. w sprawie **standardowych klauzul umownych między administratorami a podmiotami przetwarzającymi** na podstawie art. 28 ust. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 oraz art. 29 ust. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 (Dz.Urz. UE L 199 z 7.6.2021, s. 18-30)

Art. 47 RODO. Wiążące reguły korporacyjne

1. Właściwy organ nadzorczy zatwierdza wiążące reguły korporacyjne zgodnie z mechanizmem spójności przewidzianym w art. 63, pod warunkiem że:

- a)** są one prawnie wiążące oraz mają zastosowanie do każdego z członków grupy przedsiębiorstw lub grupy przedsiębiorców prowadzących wspólną działalność gospodarczą, w tym ich pracowników, i są przez każdego z tych członków egzekwowane;
- b)** wyraźnie przyznają osobom, których dane dotyczą, egzekwowalne prawa w związku z przetwarzaniem ich danych osobowych; oraz
- c)** spełniają wymogi określone w ust. 2.

2. W wiążących regułach korporacyjnych, o których mowa w ust. 1, określone zostają co najmniej:

- a)** struktura i dane kontaktowe odnośnej grupy przedsiębiorstw lub grupy przedsiębiorców prowadzących wspólną działalność gospodarczą i każdego z jej członków;
- b)** jednorazowe lub wielokrotne przekazanie danych, w tym kategorii danych osobowych, rodzaj przetwarzania i jego cele, rodzaje osób, których dane dotyczą, oraz nazwa danego państwa trzeciego lub danych państw trzecich;
- c)** ich prawnie wiążący charakter, wewnętrzny i zewnętrzny;
- d)** zastosowanie ogólnych zasad ochrony danych - w szczególności ograniczenia celu, minimalizacji danych, ograniczonych okresów przechowywania, jakości danych, uwzględnianie ochrony danych w fazie projektowania oraz domyślnej ochrony danych, podstawa prawna przetwarzania, przetwarzanie szczególnych kategorii danych osobowych, środki zapewniające bezpieczeństwo danych, wymogi w zakresie dalszego przekazywania podmiotom niezwiązanym wiążącymi regułami korporacyjnymi;
- e)** prawa osób, których dane dotyczą, w związku z przetwarzaniem oraz sposoby wykonywania tych praw, w tym z prawa do niepodlegania decyzjom opartym wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu - w tym profilowaniu - zgodnie z art. 22, prawa do wnoszenia skarg do właściwego organu nadzorczego i właściwych sądów państw członkowskich zgodnie z art. 79 oraz prawa do środka zaskarżenia, a w stosownych przypadkach - odszkodowania za naruszenie wiążących reguł korporacyjnych;
- f)** przyjęcie przez administratora lub podmiot przetwarzający posiadających jednostki organizacyjnej na terytorium państwa członkowskiego odpowiedzialności prawnej za naruszenie wiążących reguł korporacyjnych przez odnośnego członka niemającego jednostki organizacyjnej w Unii; administrator lub podmiot przetwarzający są zwolnieni z tej odpowiedzialności - w całości lub w części - wyłącznie, gdy udowodni, że członek ten nie ponosi odpowiedzialności za wydarzenie, które doprowadziło do powstania szkody;
- g)** (...)

3. Komisja może określić format i procedury wymiany informacji między administratorami, podmiotami przetwarzającymi i organami nadzorczymi dotyczących wiążących reguł korporacyjnych w rozumieniu niniejszego artykułu. Te akty wykonawcze są przyjmowane zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 93 ust. 2.

Art. 48 RODO. Przekazywanie lub ujawnianie niedozwolone na mocy prawa Unii

Wyrok sądu lub trybunału oraz decyzja organu administracyjnego państwa trzeciego wymagające od administratora lub podmiotu przetwarzającego przekazania lub ujawnienia danych osobowych mogą zostać uznane lub być egzekwowalne **wyłącznie, gdy opierają się na umowie międzynarodowej**, takiej jak umowa o wzajemnej pomocy prawnej, obowiązującej między wzywającym państwem trzecim a Unią lub państwem członkowskim, bez uszczerbku dla innych podstaw przekazania na mocy niniejszego rozdziału.

Art. 49 RODO. Wyjątki w szczególnych sytuacjach

1. W razie braku decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony określonej w art. 45 ust. 3 lub braku odpowiednich zabezpieczeń określonych w art. 46, w tym wiążących reguł korporacyjnych, jednorazowe lub wielokrotne przekazanie danych osobowych do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej mogą nastąpić wyłącznie pod warunkiem, że:

- a) osoba, której dane dotyczą, poinformowana o ewentualnym ryzyku, z którymi – ze względu na brak decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony oraz na brak odpowiednich zabezpieczeń – może się dla niej wiązać proponowane przekazanie, **wyraźnie wyraziła na nie zgodę**;
- b) przekazanie jest **niezbędne do wykonania umowy** między osobą, której dane dotyczą, a administratorem lub do **wprowadzenia w życie środków przedumownych** podejmowanych na żądanie osoby, której dane dotyczą;
- c) przekazanie jest niezbędne do **zawarcia lub wykonania umowy zawartej w interesie osoby**, których dane dotyczą, między administratorem a inną osobą fizyczną lub prawną;
- d) przekazanie jest niezbędne ze względu na **ważne względy interesu publicznego**;
- e) przekazanie jest niezbędne do **ustalenia, dochodzenia lub ochrony roszczeń**;
- f) przekazanie jest niezbędne do **ochrony żywotnych interesów** osoby, których dane dotyczą, lub innych osób, jeżeli osoba, której dane dotyczą, jest fizycznie lub prawnie niezdolna do wyrażenia zgody; lub
- g) przekazanie następuje **z rejestru**, który zgodnie z prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego ma służyć za źródło informacji dla ogółu obywateli i który jest dostępny dla ogółu obywateli lub dla każdej osoby mogącej wykazać prawnie uzasadniony interes – ale wyłącznie w zakresie, w jakim w danym przypadku spełnione zostały warunki takiego dostępu określone w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego.

Jeżeli przekazanie nie może się opierać na art. 45 ani 46, w tym na przepisach dotyczących wiążących reguł korporacyjnych, i nie ma zastosowania żaden z wyjątków mających zastosowanie w szczególnych sytuacjach zgodnie z akapitem pierwszym niniejszego ustępu, przekazanie do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej może nastąpić wyłącznie, gdy przekazanie nie jest powtarzalne, dotyczy tylko ograniczonej liczby osób, których dane dotyczą, jest niezbędne ze względu na ważne prawnie uzasadnione interesy realizowane przez administratora, wobec których charakteru nadrzędnego nie mają interesy ani prawa i wolności osoby, której dane dotyczą a administrator ocenił wszystkie okoliczności przekazania danych i na podstawie tej oceny zapewnił odpowiednie zabezpieczenia w zakresie ochrony danych osobowych. Administrator informuje organ nadzorczy o przekazaniu. Poza informacjami, o których mowa w art. 13 i 14, administrator podaje osobie, której dane dotyczą, także informacje o przekazaniu i o ważnych prawnie uzasadnionych interesach realizowanych przez niego.

2. Przekazanie na mocy ust. 1 akapit pierwszy lit. g) nie obejmuje całości danych osobowych ani całych kategorii danych osobowych zawartych w rejestrze. Jeżeli rejestr jest dostępny dla osób mających prawnie uzasadniony interes, przekazanie następuje wyłącznie na żądanie tych osób lub gdy mają one być odbiorcami.

3. Ust. 1 akapit pierwszy lit. a), b), c) oraz ust. 1 akapit drugi tego ustępu nie mają zastosowania do działalności prowadzonej przez organy publiczne w ramach wykonywania przysługujących im uprawnień publicznych.

4. Interes publiczny, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. d), musi być uznany w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego, któremu podlega administrator.

5. W razie braku decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego może z uwagi na ważne względy interesu publicznego wyraźnie nakładać ograniczenia na przekazywanie konkretnych kategorii danych osobowych do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o takich przepisach.

6. Administrator lub podmiot przetwarzający dokumentują ocenę oraz odpowiednie zabezpieczenia, o których mowa w ust. 1 akapit drugi niniejszego artykułu, w rejestrach, o których mowa w art. 30.

Art. 50 RODO. Międzynarodowa współpraca na rzecz ochrony danych osobowych

Komisja i organy nadzorcze podejmują wobec państw trzecich i organizacji międzynarodowych odpowiednie działania na rzecz:

- a) wypracowania mechanizmów współpracy międzynarodowej ułatwiających skuteczne egzekwowanie przepisów o ochronie danych osobowych;
- b) zapewnienia wzajemnej pomocy międzynarodowej w egzekwowaniu przepisów o ochronie danych osobowych, w tym poprzez powiadomienia, przekazywanie skarg, pomoc w postępowaniu wyjaśniającym oraz wymianę informacji - z zastrzeżeniem odpowiednich zabezpieczeń ochrony danych osobowych i innych podstawowych praw i wolności;
- c) włączenia stosownych podmiotów, których sprawa dotyczy, w dyskusję i działalność mające na celu upowszechnianie międzynarodowej współpracy w dziedzinie egzekwowania przepisów o ochronie danych osobowych;
- d) upowszechniania wymiany i dokumentowania przepisów i praktyk w dziedzinie ochrony danych osobowych, w tym konfliktów jurysdykcyjnych z państwami trzecimi.

dr Łukasz Goździaszek

Adiunkt w Centrum Badań Problemów
Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji
Elektronicznej na Wydziale Prawa, Administracji
i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

Adwokat

Specjalizuje się
w Prawie Internetu i Technologii

Autor książek:

„Prawo blogosfery”,

„Cywilnoprawne granice swobody
wypowiedzi w Internecie”,

„Internetowy system pozasądowego
rozstrzygnięcia sporów konsumenckich w Unii
Europejskiej. Komentarz”,

„Identyfikacja elektroniczna i usługi zaufania
w odniesieniu do transakcji elektronicznych
na rynku wewnętrznym Unii Europejskiej.
Komentarz”

i „Elektroniczne postępowanie
upominawcze”

